

SLOVA TÍHY A NADĚJÍ BÁSNÍKŮ 20. STOLETÍ

DANA

PUCHNAROVÁ / GRAFIKA A KRESBY

K POEZII

F. HALASE, V. HOLANA, K. H. MÁCHY, R. THÁKURA

VERNISÁŽ 2. 5. V 18 HOD.

KRAJINA ŽELOBUDNÁ – TESKNÉ PÍSNĚ
O LÁSCE A NADĚJI

ZAZPÍVÁ A ZAHRAJE

H. BLOCHOVÁ / PSALTERIUM, HARFA

ÚVODNÍ SLOVO

DANA PUCHNAROVÁ

A SPISOVATEL A BÁSNÍK

JIŘÍ OLIČ

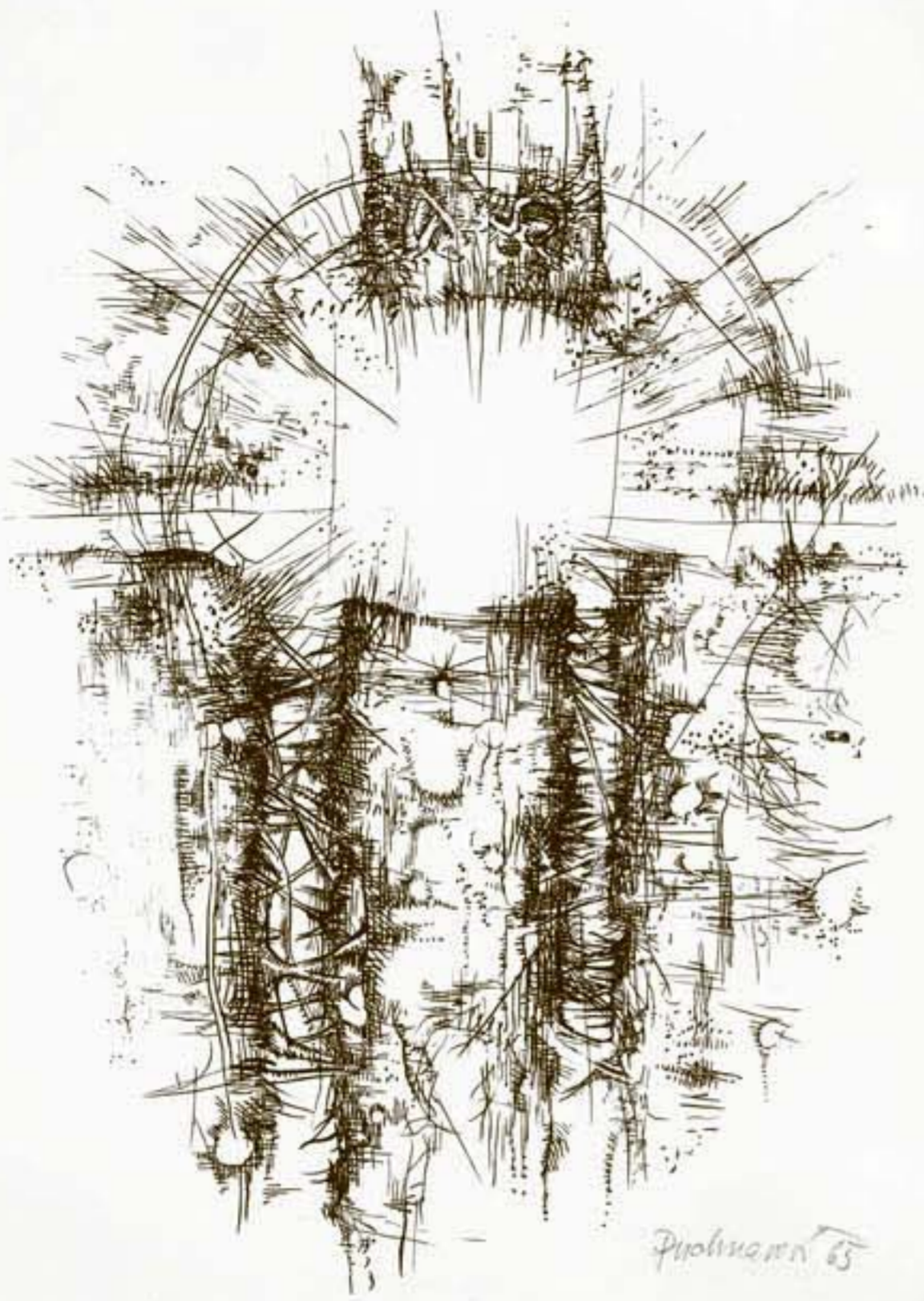
VÝSTAVA POTRVÁ DO 2. ČERVNA 2007

OBVODNÍ KNIHOVNA PRAHY 11, OPATOVSKÁ 1754

metrem C, stanice Opatov, odtud bus 213 a 260

dvě stanice do zastávky Metodějova,

kousek zpět po pravé straně

F. Halas: „Kříž – žebř s poslední píčkou je Kristus“ ...

DANA PUCHNAROVÁ

SLOVA TÍHY A NADĚJÍ BÁSNÍKŮ 20. STOLETÍ

Vytvoření konfigurací k tak silné poezii jako jsou verše básnických sbírek Fr. Halase POTOPA / HLAD / BÁSNĚ Z VÁLKY bylo pro mne něčím jako překonání vlastních mezí a završení jedné fáze duchovního vývoje, která nutně musela přerůst ve vlastní protiklad. Končila jsem studia na pražské AVU, přátelila jsem se s širokým okruhem pražského „undergroundu“, se skupinou tzv. strukturální malby, stejně nás všechny trápilo zoufalství z necitelného diktátu totality, nedostatku informací, nemožnosti kontaktu se svobodným světem na západě.

Tim více jsme si cenili toho, co vyzářovalo autenticky prožitky duše a vědomí – a právě poezie F. Halase působila na nás jako zjevení. Jezdila jsem za vzděláním k rodině Němcových, kde se scházeli Plastic People a konaly se filozofické semináře, za nakladatelem Vl. Vokolkem do Pardubic, za Floriány do Staré Říše. Tak jsem se setkala s básníkem V. Renčem, právě propuštěným z dlouholetého utrpení v kriminálu. V mém sklepním atelieru na Kampě v Praze prohlížel mě obrazy a vznikající strukturální kresby k povídkám Franze Kafky a náhle řekl: „Vy budete dělat básně Františka Halase, spolupracuji s Blokem v Brně a někoho takového hledáme“. Kvůli tomu jsem se pak setkala s teoretikem Jindřichem

Chalupeckým, který redigoval pozůstalost Halasovu, také se synem básníka PhDr. F. X. Halasem ještě v Dejvicích. Objasnili mi okolnosti vzniku veršů i různé peripetie Halasova života, zároveň i mnohé z filozofie umění, což nám na vysoké škole citelně chybělo. Dostala jsem do ruky i originální Halasovy rukopisy, abych podle nich mohla provést typografickou úpravu knihy. Pak začalo neuvěřitelné a zároveň utajené dobrodružství – něco jako vnitřní bitva na mnoha frontách najednou. Šlo především o to poznat vše, z čeho Halas vycházel, co uváděl ve svých Poznámkách ke každé sbírce: Aristoteles, Platon, Plotin, Jan z Kříže středověká mystika, barokní poezie – hlavně Angelus Silesius a Bridel, z nichž čerpal závratně vznešené i drasticky hrůzné vize, metafory válečného děsu. Pak zmiňoval Leona Bloye a Maritainu – (jehož spis Umění a scholastika ovlivnil i malíře Mikoláše Medka a Jiřího Valentu v 60. letech). Další fáze práce znamenala výběr témat, zároveň hledání vhodné techniky v menších kombinovaných kresbách, pak velké kresby a zároveň vytváření propalovaných a zažívaných strukturálních obrazů. Velké formáty obrazů na výšku člověka byly poselstvím i pro mne. (Nejbarevnější z nich – asambláž „Kříž – žebř – Světlo“ – byl vystaven na V. Biennale Christlicher Kunst v Salzburku 1966 a reprodukován v knize o evropském sakrálním umění.). Práce na Halasovi mi přinesla jedné noci r. 1964 naprosto neracionální hluboký vnitřní převrat, kdy celé mé podvědomí se vzbouřilo proti katastrofickému prožívání světa. Již nikdy jsem se nemohla k té temné epoše vrátit a začala jsem pracovat s čistými liniemi a čistými barvami. Dokončila jsem „Bílé obrazy“ a „Bílé monotypy“ a začala cyklus „Geometria Mechanica“, inspirovaný myšlenkovým řádem matematiky, deskriptivní geometrie a filozofii, která podporuje sílu lidského ducha. Prožila jsem na sobě, že umění je práce s vědomím člověka, a že to vyžaduje velkou opatrnost k tomu, co druhým ke vnímání předkládám.

Halasova kniha veršů POTOPA/HLAD vyšla r. 1965 v nakladatelství Blok v Brně. Pro náš národ mohla být i vizi další invaze v r. 1968. Alespoň v mé velké kresbě Anděl potopy: anděl s ohnivým mečem bojuje proti hlavním tankům a „všemu neřádku“ v duších s halasovskou urputností dodnes. (Dnes v majetku AJG Hluboká.)

Cyklus litografií k MÁJI, K. H. MÁCHY, vznikl o řadu let později v 80. letech na podnět skupinky sběratelů umění. Žila jsem v jižních Čechách, měla jsem za sebou podpis Charty 77 a sledování i vyšetřování státní bezpečnosti, pracovala jsem na cyklech Vize zničené civilizace a UTOPEIA. Máchovská symbolika věčného putování, prostor hledání, splývání se zemí, přírodou, vrcholící v prožitku bytí sama v sobě otevírala prostor duchovní svobody, která je s námi všude, protože je v nás. Hluboce a šťastně jsem prožívala univerzální kosmické vanuti závěru Máje, rozšíření vědomí, blízké východnímu myšlení. Některé výtvarné formy přešly sem z mých volných cyklů (Hlava – vězení, Člověk – torzo.) Volila jsem černou a modrou pro jejich vnitřní význam: sametová hloubka, vážnost, tajemství, smutek a úderná síla černé, naproti tomu prostor nebes, nekonečna, naděje, touhy a věčnost modré. Tento cyklus nebyl nikdy vystaven ani publikován.

Máchovská myšlenka prolíná i moje fotomontáže s kresbami OBLAKA, která končí Máchovými verši o zemi milované, jediné vlasti. Souvisí to s bolestí naší generace, která žila v neviditelném duchovním vězení a mnozí z přátel i ve vězení materiálním. V té době jsem podepsala u Dr. Věry Jirousové text Charty 77.

Nedlouho potom se ozval zástupce skupin brněnské jogy s návrhem vydání cyklu barevných grafik ke GÍTANDŽALÍ RABÍNDRANÁTHA THÁKURA, jehož dílo se nesmělo veřejně vydávat. Prostudovala jsem Thákurův životopis dokonce v ruštině, a všechnu jeho poezii, co jsem sehnala po známých. Vznikla řada akvarelů, často s vpsovanými verši. Litografie – až šestibarevné – vycházejí z čistoty zářivých básnickových symbolů, objevujících krásu v drobných maličkostech, z jeho opojení přírodou, ale i z procítění všelidské sounáležitosti a pomáhajícího bratrství.

Tak se pro mne vnitřně uzavírá oblouk halasovských vizi (Hmota touží po Duchu, Země touží po Výsostech atd.) otevřením nových cest poznání, které nikdy nekončí, ukázaním velké svobody, existující stále s námi v našich duších.